

Handläggare: Karin Dhakal
Telefon: 08-508 28 763

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2013-03-12 p.10

Handlingsplan för ökad insamling av matavfall i Stockholms stad för biologisk behandling

Remiss från kommunstyrelsen, rotel 1, dnr 442-2012

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna och överlämna detta tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen
2. Justera beslutet omedelbart

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Annkristin Axén
Tf Avdelningschef

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått stadens handlingsplan för ökad insamling av matavfall på remiss. Handlingsplanens mål är att staden år 2018 ska samla in 50 procent av hushållens och restaurangernas avfall separat. Detta innebär en beräknad mängd insamlat matavfall om 48 000 ton. Handlingsplanen beskriver nuläget, lämnar förslag på åtgärder samt anger mål och uppdrag för stadens egna nämnder och bolag.

Enligt handlingsplanen krävs flera olika åtgärder för att uppnå målet. För det första måste samtliga nuvarande insamlingsmetoder och optisk sortering användas. Minst 83 procent av flerbostadsfastigheter och 60 procent av villahushållen behöver anslutas till matavfallsinsamling. Handlingsplanen förslår även att det blir obligatoriskt för restauranger och storkök med fler än 25 portioner per dag att ansluta sig genom att installera avfallsskvarnar. Vidare räknar planen med att minst 35 dagligvaruhandlare ansluts. En optisk sorteringsanläggning behöver byggas i Stockholm och behandlingskapacitet för matavfall måste säkras i form av förbehandlingsanläggning, utbyggd rötnings- och uppgraderingskapacitet. Matavfallsinsamlingen beräknas medföra ökade kostnader med 105 mnkr vilket innebär 23 procent högre taxa jämfört med 2013. Taxan föreslås få en sådan utformning att den skapar incitament för hushållen att sortera ut sitt matavfall.

Stadens egna nämnder och bolag ska enligt handlingsplanen vara ett föredöme ur matavfallsinsamlingssynpunkt genom att samtliga verksamheter som hanterar livsmedel som del av verksamhetsuppdraget ska sortera ut sitt matavfall. I handlingsplanen föreslås sammantaget mål som berör 25 nämnder och bolagsstyrelser.

Förvaltningen tillstyrker handlingsplanen som pekar ut en tydlig viljeinriktning och föreslår flera ambitiösa åtgärder och investeringar för att målet ska kunna nås. I egenskap av huvuddokument för denna satsning skulle dock handlingsplanen vinna på att kompletteras. Förvaltningen upplever att planen genomgående saknar utvecklade resonemang i de olika frågorna som avhandlas och för den som inte är insatt i frågeställningarna är det många gånger svårt att följa argumentationen.

Förvaltningen anser att kapitel 4 om stadens egna verksamheter ger en god bild av hur förutsättningarna ser ut. Det är bra att såväl art och omfattning som rådighet tydliggörs. Det hade dock varit önskvärt med en enhetligare form avseende målformuleringarna. För att bli uppföljningsbara och kunna kopplas till stadens system för ledning och uppföljning, ILS krävs att en stor del av målen preciseras och kvantifieras.

För att handlingsplanen ska kunna godkännas och ligga till grund för arbetet framöver på det sätt som föreslås anser förvaltningen att de synpunkter som lämnas i detta remissvar behöver arbetas in i handlingsplanen.

Bakgrund

Stadsledningskontoret har tillsammans med Stockholms Stadshus AB arbetat fram Handlingsplan för ökad insamling av matavfall i Stockholms stad för biologiskbehandling (handlingsplanen). Handlingsplanen tillsammans med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, dnr 303-442-2012, har remitterats till miljö- och hälsoskyddsnämnden. Remisstiden sträcker sig till och med den 22 mars 2013.

Kommunfullmäktige beslutade i budget för 2012 att staden ska höja ambitionen för matavfallsinsamlingen. Syftet är att öka tillgången på biogas i regionen. I budgeten angavs vidare att staden ska ha som inriktning att påbörja en utökad insamling från såväl privathushåll som storhushåll och sträva efter att nå det nationella målet avseende insamling av matavfall.

Kommunstyrelsen och Stockholm Stadshus AB gavs i uppdrag att utreda hur målet ska nås, när det ska vara uppnått samt presentera en handlingsplan för måluppfyllelsen. Planen ska klargöra vilka eventuella investeringar och förändringar i organisations- och incitamentsstrukturer som behövs samt redovisa driftskostnaderna för detta. Uppdraget skulle slutföras under det första kvartalet 2012. Ärendet om påbörjad, utökad insamling inklusive organisations- och incitamentsstrukturer skulle behandlas under första halvåret 2012.

Arbetet med handlingsplanen påbörjades med målet att 40 procent av det tillgängliga matavfallet skulle samlas in till år 2015 i enlighet med det nationella miljö kvalitetsmålet, *God bebyggd miljö*. Den 8 maj 2012 beslutade regeringen dock att höja det nationella målet för matavfallsinsamling till 50 procent år 2018. Handlingsplanen har därför reviderats och uppdaterats efter det nya målet samt de målformuleringar som återfinns i stadens budget för år 2013.

Syftet med att samla in matavfall separat är dels att utvinna energi och dels att återföra näringsämnen till jorden. Energin utvinns genom att matavfallet rötas till biogas. Denna kan sedan uppgraderas till fordonsgas. Av den rötrest som blir över tillverkas biogödsel och därmed kan ändliga näringsämnen såsom kalium och fosfor återföras till kretsloppet.

Handlingsplanen i korthet

Handlingsplanen för ökad insamling av matavfall för biologisk behandling beskriver hur stadens arbete med matavfallsinsamling ser ut idag, vilka åtgärder som föreslås vidtas för att målet ska nås, samt vilken roll och uppdrag stadens egna nämnder och bolag förväntas ha under perioden fram till och med år 2018.

Enligt beräkningar utgörs cirka 38 procent av hushållsavfallet av matavfall. Totalt samlas 234 000 ton hushållsavfall in årligen i Stockholm. Matavfallet i den totala insamlingsmängden utgör cirka 89 000 ton. Till detta kommer de 7 000 ton matavfall som redan samlas in separat. Det angivna målet om 50 procents insamling innebär att 48 000 ton matavfall årligen ska samlas in i staden. Denna mängd insamlat matavfall räcker enligt biogasstrategin till att producera omkring 4,2 miljoner Nm³ fordonsgas.

Nulägesbeskrivning

Stadens hushållsavfall hämtas både med manuella och maskinella system. I den manuella hanteringen ingår hämtning av säckar och tömning av kärl i sopbilen. Av den manuella hämtningen utgör andelen fastigheter som har säckhämtning i innerstaden 62 procent medan motsvarande siffra i ytterstaden är 44 procent. De maskinella system som används i Stockholm är bottentömmande behållare, stationär sopsug, mobil sopsug och storbehållare. Den bottentömmande behållaren rymmer normalt mellan 3-5 kubikmeter och kräver en kranutrustad lastbil för att tömmas. I ett stationärt sopsugsystem transporteras avfallspåsarna från fastigheten via ett nedgrävt rörsystem till en terminal med en container. I ett mobilt sopsugsystem samlas avfallet i en tank i fastigheten och töms med lastbil. Storbehållare är en container på 8-35 kubikmeter som hämtas och töms med lastbil.

För storkök, restauranger och butiker som sorterar ut matavfall sker detta med flera olika metoder: via kärl, container, kvern till egen tank och kombinerad fettavskiljare/matavfallstank. I en- och tvåfamiljshus sker insamlingen via separat matavfallskärl. Ett begränsat antal flerbildsfastigheter har idag insamling via separata kärl, bottentömmande behållare, mobil och stationär sopsug. Cirka 4000 abonnenter har matavfallskvern kopplat direkt till avloppsnätet.

Dagens taxekonstruktion är utformad så att fastighetsägaren betalar en avgift som beror på hur mycket avfall som lämnas. Taxan ger också de fastighetsägare som sorterar ut sitt matavfall en totalt sett lägre avgift än de som inte gör det. För verksamheter och flerbildshus är taxa för separat insamling av matavfall jämfört med taxa för hushållsavfall cirka 40 procent lägre. Den faktiska subventionen av den separata insamlingen uppgår dock till 84 procent. För villor får de som väljer att ett separat kärl för separat matavfallsinsamling sänkt grundavgift med 300 kr (inkl moms).

För att insamlat fast matavfall ska bli till fordonsgas krävs att det förbehandlas, rötas och uppgraderas. Förbehandlingen innebär att vatten tillsätts så att matavfallet görs pumpbart. I det fall matavfallskvarn används är avfallet redan pumpbart. Idag finns ingen anläggning för förbehandling i Stockholm.

Henriksdals reningsverk har tillstånd att röta 30 000 ton externt organiskt avfall (matavfall)/år. (Detta motsvarar ca 10 000 ton fast matavfall eftersom vatten måste tillsättas för att matavfallet ska kunna rötas) Fettavskiljarslam ingår inte i denna mängd, utan kan tas emot utöver tillståndsmängden genom att det ses som en del av avloppsverksamheten. År 2012 togs 33 000 ton fettavskiljarslam emot och endast en marginell del matavfall. Den totala tekniska kapaciteten på Henriksdalsverket, inbegripet såväl fettavskiljarslam som övrigt pumpbart organiskt avfall, är cirka 60 000 ton per år. Mottagningskapaciteten är dock begränsande vilket gör att för att komma upp i denna totala mängd krävs att mottagningen kan spridas över dygnet och på helger.

Kapaciteten vid uppgraderingsanläggningen i Henriksdal är idag nästan fullt utnyttjad. Det finns dock teknisk möjlighet att uppgradera all rågas från matavfallsinsamlingen i staden men det förutsätter utbyggnad och nya miljötillstånd.

Identifierade åtgärder

Enligt handlingsplanen krävs följande åtgärder för att uppnå målet

1. att samtliga nuvarande insamlingsmetoder och optisk sortering används
2. att minst 83 procent av flerbostadsfastigheter ansluts till matavfallsinsamling
3. att minst 60 procent av villahushållen har matavfallsinsamling
4. att taxan anpassas till de ökade kostnaderna som matavfallsinsamling och behandling medför, (23 procent ökad kostnad jämfört med 2013)
5. att restauranger och storkök med fler än 25 portioner per dag ansluts obligatoriskt
6. att minst 35 dagligvaruhandlare ansluts
7. att en optisk sorteringsanläggning etableras i Stockholm
8. att behandlingskapacitet för matavfall säkras

Insamling av matavfall och förändrad taxa

Insamlingsmålet bygger på att 83 procent av flerbostadsfastigheterna och 60 procent av villahushållen ansluts till matavfallsinsamling. Detta kan främst åstadkommas genom en förändring av taxekonstruktionen på så sätt att denna premierar utsortering. Taxan föreslås vara utformad så att sortering av matavfall

för boende är frivillig medan det blir obligatoriskt för restauranger som serverar fler än 25 portioner per dag.

Optisk sortering

Vid sidan av befintliga system för matavfallsinsamling föreslås att ett system med optisk sortering införs. Systemet bygger på att hushållsavfallet läggs i soppåsar av olika färg, t.ex. en grön påse för matavfall och en vit påse för övrigt hushållsavfall. Påsarna kan sedan slängas i samma kärl. Detta system kräver en begränsad insats från kunderna och kan kombineras med moderna maskinella lösningar. Förslaget kräver att en sorteringsanläggning byggs i Stockholm. I handlingsplanen föreslås att en sådan anläggning bör ägas av staden för att säkra tillgången på framtida kapacitet medan driften av anläggningen bör upphandlas. Handlingsplanen föreslår att en sådan anläggning lämpligen skulle kunna lokaliseras inom Högdalens industriområde.

Behandlingskapacitet

Huvudalternativet i handlingsplanen är att utnyttja Henriksdals reningsverk för behandling av hela den aktuella avfallsmängden. Detta kommer dock att kräva investeringar för att öka bland annat mottagningskapaciteten och på sikt även utökade rökammarutrymmen. För att kunna ta emot hela mängden matavfall för biologisk behandling krävs att tillståndet enligt miljöbalken utökas. För att avfallet ska kunna rötas i Henriksdal måste det vidare förbehandlas. Förbehandling innebär att avfallet finfördelas och att vatten tillsätts så att det blir en slurry. År 2010 gjordes en lokaliseringsstudie av möjliga platser för en förbehandlingsanläggning. De tre platserna som bedömdes möjliga var Lövsta, Henriksdalsberget och Högdalensområdet. Handlingsplanen förespråkar att en förbehandlingsanläggning byggs i Henriksdal. Slutligen måste uppgraderingsanläggningen, som uppgraderar rågasen till fordonsgas, byggas ut. Även för detta krävs utökade miljötillstånd.

Stadens egna verksamheter

Stadens egna nämnder och bolag ska enligt handlingsplanen vara ett föredöme ur matavfallsinsamlingssynpunkt genom att samtliga verksamheter som hanterar livsmedel som del av verksamhetsuppdraget ska sortera ut sitt matavfall. Dessutom ska nämnderna och bolagen, utifrån rådighet bidra till att insamlingsmålet om 48 000 ton matavfall nås. I handlingsplanen föreslås sammantaget mål som berör 25 nämnder och bolagsstyrelser.

Investeringar och kostnader

Det sammanlagda investeringarna beräknas uppgå till ca 244 mnkr. I detta ingår en anläggning för optisk sortering, en förbehandlingsanläggning och investeringar i kärl till villor. Den årliga driftkostnaden inklusive kapitaltjänstkostnaden beräknas överstiga kostnaden för dagens insamlingssystem med cirka 105,3 mnkr/år. Denna fördyring motsvarar en ökning av avfallstaxan på cirka 23 procent. Stadens insamlingskostnad från restauranger förutsätter en investering från respektive fastighetsägare på mellan 50 000 – 100 000 kr i tankutrustning kopplat till fettavskiljare. För att möta målet att samtliga av stadens eget drivna verksamheter ska ha matavfallsinsamling kommer det även att behöva göras investeringar på bland annat skolor och förskolor. Underlag för bedömning av denna investeringsstorlek har inte varit tillgängligt vid framtagande av handlingsplanen. Dock görs en uppskattning på att det kan röra sig om investeringar på ca mellan 100-50 mnkr. Den årliga kostnaden för en initial 50 mnkr investering skulle innebära en årskostnad på 6,5 mnkr. Dessa kostnader ska som princip finansieras genom hyreshöjningar. Som jämförelse anges att den totala årliga hyreskostnaden för skolorna uppgår till ca 1,2 mdkr.

Stadsledningskontorets förslag

Med handlingsplanen som utgångspunkt föreslår stadsledningskontoret att kommunfullmäktige ska besluta följande.

1. Förslag till "Handlingsplan för ökad insamling, av matavfall i Stockholms stad för biologisk behandling", bilaga 1, godkänns.
2. Stockholm Stadshus AB uppmanas utreda förutsättningar och kostnader för en ökad förbehandlings- och mottagningskapacitet i Henriksdal i enlighet med handlingsplanens intentioner.
3. Stockholms Stadshus AB uppmanas uppdra åt Micasa Fastigheter i Stockholm AB att utarbeta en investeringsplan för fastigheter aktuella för utökad matavfallsinsamling i enlighet med handlingsplanens intentioner.
4. Stockholms Stadshus AB uppmanas uppdra åt Skolfastigheter i Stockholm AB att utarbeta en investeringsplan för fastigheter aktuella för utökad matavfallsinsamling i enlighet med handlingsplanens intentioner.
5. Trafik- och renhållningsnämnden ges i uppdrag att återkomma med ett inriktningsbeslut för en sorteringsanläggning i enlighet med vad som framgår av handlingsplanen.

6. Kommunstyrelsen ges i uppdrag och Stockholm Stadshus AB uppmanas identifiera de praktiska och juridiska åtgärder som behöver vidtas för att överföra ansvaret för mottagning och förbehandling av matavfall till Stockholm Vatten AB i syfte att öka mängden biogas och växtnäring samt utreda överföring av ansvaret för mottagning och förbehandling av matavfall från trafik- och renhållningsnämnden till Stockholm Vatten AB med beaktande av de åtgärder som identifierats i handlingsplanen.

7. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att beakta investeringsbehov i budgetarbetet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen lämnar sitt remissvar nedan genom att först redogöra för synpunkterna på handlingsplanen och sedan kommentera de förslag och synpunkter som inryms i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

HANDLINGSPLAN FÖR ÖKAD INSAMLING AV MATAVFALL

Förvaltningen välkomnar att staden ansluter sig till de nationella insamlingsmålen för matavfall. Handlingsplanen pekar ut en tydlig viljeinriktning och föreslår flera ambitiösa åtgärder och investeringar för att målet ska kunna nås. Förvaltningen delar uppfattningen att alla tillgängliga system kommer att behöva utnyttjas för att nå nivån om 50 procents insamling från dagens ca 8 procent på endast fem år. I egenskap av huvuddokument för denna satsning skulle dock handlingsplanen vinna på att kompletteras på ett antal punkter. Förvaltningen upplever att planen genomgående saknar utvecklade resonemang i de olika frågorna som avhandlas och för den som inte är insatt i frågeställningarna är det många gånger svårt att följa argumentationen. Nedan följer därför förslag på ändringar och kompletteringar i syfte att göra handlingsplanen än mer tydlig.

Generellt anser förvaltningen att begreppen ”sortera ut matavfall” och ”samla in matavfall” bör användas på ett mer konsekvent sätt beroende av vilket perspektiv som beskrivs. För den enskilda verksamheten eller hushållet handlar det om att sortera ut medan det för staden i egenskap av mottagare är fråga om att samla in matavfall. I övrigt väljer förvaltningen att inte påpeka de rent språkliga fel som förekommer utan nöjer sig med att konstatera att dokumentet skulle vinna på ytterligare en noggrann genomläsning.

2. Nuläge i Stockholm

2.2 Matavfallsmängder, s 8

De matavfallsmängder som samlas in av privata entreprenörer från partihallar, saluhallar och slakthusområden kan enligt handlingsplanen endast uppskattas. Någon uppskattning av vilka mängder det rör sig om görs emellertid inte i texten. Förvaltningen anser att det vore önskvärt att komplettera stycket med denna uppgift.

2.3.4.2 Matavfallskvarnar anslutna till avloppsledningsnätet, s 9

Miljöförvaltningen vill påpeka att i det nationella målet *God bebyggd miljö*, som handlingsplanen syftar att ansluta till, anges att resurshushållningen i livsmedelskedjan ska öka genom att minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, där minst 40 procent behandlas, så att även energi tas tillvara senast 2018. Matavfallskvarn till avloppsledningsnät inbegrips inte utan vidare i det nationella målet på grund av svårigheter med att ta tillvara växtnäringen då matavfallet transporteras via avloppsledningsnätet och samrötas med avloppslammet. Det finns även beräkningar som visar att vid denna typ av behandling uppstår förluster av det rötbara materialet dels på vägen, dels i själva reningsverket. Detta innebär inte att denna metod inte ändå kan vara en resurseffektiv lösning när aspekter som utrymme, transporter och arbetsmiljö vägs in. En begynnande ansats till att diskutera frågan görs visserligen på s.15 avseende val av teknik kontra gasutbyte. Förvaltningen önskar dock ett mer utbyggt resonemang kompletterat med frågan om återförande av växtnäring.

2.4.2 Mottagning och rötning, s 10

Handlingsplanen uppger att Henriksdals reningsverk har tillstånd att behandla 30 000 ton /år och att överkapaciteten möjliggör ett mottagande av 30 000 ton pumpbart matavfall. Det bör förtydligas vad tillståndet i så fall omfattar. Avser det endast matavfall eller fett och matavfall? På s.14 anges att Henriksdals reningsverk kan ta emot cirka 60 000 ton/ år och av detta är 30 000 ton fett. Mängduppgifterna behöver även kontrolleras och uppdateras då förvaltningen erfar att det under 2012 exempelvis rötades 33 ton fettavskilt slam varför utrymmet att röta matavfall rimligen borde sjunkit till ca 27 ton. Förvaltningen anser vidare att begreppen ”ta emot”, ”behandla” och ”röta” borde definieras och användas mer konsekvent. Som det nu är förefaller de användas som synonymer vilket skapar förvirring hos läsaren. Det är även viktigt att det uppges om det är fråga om samrötning med avloppsslam eller separat rötning av matavfallet som är aktuellt.

I den tabell som redovisar befintlig behandlingskapacitet i de anläggningar som finns i Mälardalen och Stockholmsregionen blandas uppgifter om fast och flytande

kapacitet vilket gör det svårt att utläsa vilken sammanlagd kapacitet som faktiskt finns.

2.4.3 Uppgradering, s 11

Uppgraderingskapaciteten i Henriksdal anges vara nära nog fullt utnyttjad och planen slår fast att kapaciteten bör kompletteras för att kunna uppgradera motsvarande mängd rågas som går att få ut från matavfallet från staden. Såvitt förvaltningen erfar ägs uppgraderingsanläggningen av en privat aktör, Stockholm Gas och det är bolaget Scandinavian Biogas som driver densamma. Mot bakgrund av slutsatsen att uppgraderingskapaciteten kommer att behöva byggas ut är det beklagligt att detta förhållande inte närmare redovisas och kommenteras. Det gäller särskilt som det finns en begränsning för hur mycket avfall som får tas emot i Henriksdal och att det gäller att allokera det mest energirika avfallet dit.

2.5 Avfallstaxan s 12

Handlingsplanen berör endast frågan om obligatoriska kontra frivilliga insamlingssystem genom att konstatera att någon entydig slutsats i fråga om insamlingsmängd och kostnad för obligatoriska system jämförligt med frivilliga dito är svår att göra. Förvaltningen anser att detta är ett viktigt resonemang som förtjänar att utvecklas särskilt eftersom handlingsplanen förespråkar ett frivilligt system.

3. Förslag på åtgärder för att öka insamlade mängder

Kapitelindelningen i detta avsnitt är delvis inkonsekvent och behöver ses över.

s. 12, stycke 2

Texten om systemlösningar är svår att förstå och behöver formuleras om alternativt strykas.

s. 12 stycke 5

Samtliga kända och beprövade insamlingsmetoder behöver enligt handlingsplanen användas varpå de olika alternativen punktas upp. Förvaltningen ifrågasätter inte att fler insamlingsmetoder kommer att behöva användas parallellt men saknar ett resonemang kring varför vissa kundgrupper endast ska erbjudas en typ av system. Särskilt mot bakgrund av förslaget om en sorteringsanläggning får det förmodas att denna metod skulle kunna vara ett alternativ för flera, exempelvis mindre restauranger.

s.13, stycke 4

Det anges att de juridiska formerna för samarbetet mellan trafikkontoret/avfall och Stockholm Vatten kommer att behöva klarläggas för att samtliga legala krav ska uppfyllas. Förvaltningen saknar en redovisning och ett övergripande resonemang över vilka legala krav som åsyftas. Det kan förmodas att det handlar om upphandlingsrelaterade frågor som huruvida trafikkontoret/avfall kan anlita Stockholm Vatten att behandla matavfallet utan föregående upphandling. Det har tidigare inte varit möjligt för en myndighet eller kommun att direkt anlita ett av kommunen ägt bolag för exempelvis avfallshantering utan föregående upphandling (RÅ 2008 ref 2, SYSAV-målet där Lagen om offentlig upphandling (LOU) bestämmelser prövades mot den EG- rättspraxis som utvecklats avseende undantag från upphandlingsdirektivet, de s.k. Teckal-kriterierna). Sedan 1 januari 2013 har EG-rättspraxisen införlivats i svensk rätt genom en omarbetad bestämmelse i LOU, 2 kap. 10 a §. Detta ger under vissa förutsättningar möjlighet för en kommun att frånga upphandlingsskyldigheten. För detta krävs att två förutsättningar är uppfyllda. För det första ska den upphandlande myndigheten utöva en kontroll över den juridiska personen eller den gemensamma nämnden som motsvarar den kontroll som myndigheten utövar över sin egen förvaltning. För det andra ska den eventuella verksamhet som den juridiska personen eller den gemensamma nämnden utför tillsammans med någon annan än den upphandlande myndigheten endast vara av marginell karaktär. Utan att närmre analysera denna bestämmelse nöjer sig miljöförvaltningen med att konstatera att det inte utan vidare går att hävda att upphandlingskravet med hjälp av denna bestämmelse skulle kunna frångås.

I anslutning till detta hade det varit intressant om handlingsplanen belyst huruvida upphandlingsfrågan utgör någon faktisk risk för den tänkta investeringen i Henriksdal. Givet att matavfallet ska samlas in kommer det rimligen att behöva behandlas och saknas det idag tillräcklig kapacitet för detta inom räckhåll får man förmoda att investeringen inte kommer att vara förgäves.

En annan juridisk fråga är VA-tjänstlagen och dess tillämpning. Enligt denna ska den avgift VA-kollektivet betalar motsvara kostnaden för att tillhandahålla vatten och avloppstjänster. Det är inte helt självklart av behandling av solitt matavfall kan inrymmas i det begreppet. Å andra sidan kommer avgiftskollektivet kunna dra nytta av en investering som möjliggör en intäkt för verksamheten.

Ett utförligare resonemang i dessa frågor samt en konsekvensanalys hade ökat förståelsen för de överväganden och slutsatser som görs i handlingsplanen.

s. 13 stycke 8 och 9

Handlingsplanen hänvisar till att enligt en tidigare utredning från 2010 beräknas kostnaden för förbehandlingen av matavfallet till mellan 67-71 mnkr. Förvaltningen anser att det bör förtydligas vilken mängd matavfall som dessa beräkningar baserar sig på. I sista stycket på samma sida anges vidare att Stockholm Vatten i en tidigare utredning räknat på kostnader för att ta emot och röta matavfall. Inte heller här anges vilken mängd matavfall som dessa beräkningar avser eller om det nya målet för matavfall föranleder någon förändrad bedömning. Vidare saknas uppgift om huruvida en sådan anläggning avser samrötning eller inte. Miljöförvaltningen anser att frågan om samrötning är viktig eftersom den har betydelse för hur lätt det är att få avsättning för rötresten genom att kunna nyttja denna som biogödsel. Det är i allmänhet svårare att få jordbruk att ta emot sådana rötresten – trots att slammet från såväl Henriksdal som Bromma är REVAQ-certifierade - som utöver matavfall även innehåller rötslam från avloppsreningsverk. Detta är enligt förvaltningens mening en viktig fråga eftersom nyttiggörande av matavfallet inte endast inbegriper utvinnande av energi utan även handlar om att sluta kretsloppet genom att återföra näringsämnen till jordbruket. För det fall det är samrötning som avses borde mot bakgrund av ovanstående valet av detta alternativ framför en separat rötningsanläggning tydligt motiveras.

s 14, stycke 3 och 4

Handlingsplanen redogör kortfattat för de olika alternativ som kan bli aktuella för att lokalisera en förbehandlingsanläggning. Därefter konstateras att samtliga lokaliseringalternativ innebär svårigheter vad gäller tillstånd och att detta slutligen kan bli den avgörande faktorn för vilken lokalisering som är genomförbar. Förvaltningen önskar här en redogörelse över vari svårigheterna med de olika lokaliseringalternativen består. Eftersom handlingsplanen i slutänden förespråkar en förbehandlingsanläggning i Henriksdal, vilket anges bli dyrare än något av de andra förslagen, skulle det vara värdefullt att förstå samtliga överväganden som ligger till grund för detta ställningstagande.

3.1 Koppling mellan biogasstrategin och handlingsplanen, s 14-16

I första stycket anges att biogasstrategin baseras på en rapport, men en närmre referens avseende denna rapport saknas. På s. 16 anges att 48 000 ton matavfall kan producera 4,7 miljoner Nm³ uppgraderad fordonsgas. Miljöförvaltningen undrar hur denna uppgift förhåller sig till påståendet på s 14, andra stycket där det står att den tillkommande produktionen biogas uppskattas till 3,6-4 miljoner Nm³.

3.2 Fördelning av mängder mellan olika kundgrupper, s 16-17

I detta stycke ingår en tabell men det är oklart om denna avser att redogöra för beräknade eller faktiska insamlingsmängder. Vad är exempelvis skillnaden mellan

de två kolumnerna ”restaurang storkök” och ”restaurang kvarn”? Vidare ställer sig förvaltningen frågande till hur uppgiften 1 900 restauranger förhåller sig till förslaget att göra matavfallsinsamling obligatoriskt för samtliga restauranger som serverar mer än 25 portioner/dag. Detta borde rimligtvis innebära insamlat material från fler än angivna 1900 verksamheter.

Hur handlingsplanen har kommit till slutsatsen att just 35 stycken livsmedelsaffärer ska anslutas anges inte. Förvaltningen anser att 35 st framstår som ett lågt mål mot bakgrund av övriga förslagna åtgärder varför en motivering vore önskvärd. Det framstår även som oklart varför endast de förpackade livsmedlen tagits med. Aktuella verksamheter har rimligen en stor ren avfallsfraktion som inte är förpackad i form av frukt och grönt etc.

3.3 Ökad behandlingskapacitet, s 17

Henriksdal uppges ha teknisk kapacitet att röta hela den aktuella avfallsmängden men att nuvarande tillstånd måste utökas. Förvaltningen anser att begreppet teknisk kapacitet bör förklaras och undrar hur denna uppgift förhåller sig till påståendet på s 13 att det för att röta matavfall krävs ytterligare investeringar på 97 mnkr i Henriksdal. Sammantaget har förvaltningen mycket svårt att utifrån handlingsplanen bilda sig en uppfattning över hur kapaciteten på Henriksdal är idag och vilka utökade investeringar som kommer att behövas för att kunna behandla det tillkommande matavfallet.

3.4.2 Kapacitetsbehov behandling, s 19

Tabellen på s.19 behöver, liksom den på s. 10, förtydligas så att det anges på vad som avser fast och vad som avser flytande mängd för de anläggningar som tar emot båda delarna. Det vore dessutom önskvärt om uppgifterna uppdaterades till vad som gäller för år 2013 istället för år 2010.

3.5 Kostnadspåverkan, s 21

Tabellen åskådliggör på ett tydligt sätt den förändrade kostnadsbilden. Förvaltningen saknar dock uppgifter på intäkter från den producerade gasen. Enligt vad förvaltningen erfar borde intäkterna för denna inbringa cirka 45 mnkr/år. Förvaltningen erfar att i dagsläget är kostnaden för uppgradering ca 1 kr/Nm³ medan försäljningspriset för fordonsgasen till kund ligger på ca 12 kr/Nm³ (exkl. moms).

3.7 Förslag till kommande avfallstaxa s. 22

Med tanke på att genomgripande förändringar föreslås i taxans utformning hade det varit önskvärt med mer djupgående resonemang avseende vilka incitament

som driver beteenden och vilka erfarenheter som gjorts i andra kommuner som prövat denna modell. Målet handlar inte endast om kvantitet utan även om att samla in en så ren fraktion som möjligt för att därmed få en god kvalitet på rötråvaran som möjligt. För att uppnå detta krävs rimligen inte endast att människor väljer att ansluta sig till systemet för att reducera sin taxa utan att de faktiskt även sorterar avfallet. Stycket anger vidare att det i taxan ska införas ett obligatorium för restauranger. Det hade varit intressant att få ta del av varför handlingsplanen kommer till denna slutsats. Förvaltningen vill slutligen påpeka att det inte är i avfallstaxan ett obligatorium ska regleras utan i stadens renhållningsordning.

3.8 Behov av ytterligare utredning, s 22

Det är oklart vad som avses med stycket.

4. Stadens verksamheter

Förvaltningen anser att detta avsnitt ger en god bild av hur förutsättningarna ser ut för de verksamheter i staden som berörs av målet. Det är bra att såväl art och omfattning som rådighet tydliggörs. Det är även glädjande att konstatera att arbetet, exempelvis Familjebostäder och Micasa redan kommit väl igång. Det hade dock varit önskvärt med en enhetligare form avseende målformuleringarna. Vissa mål framstår som tillräckligt precisa för att vara mätbara medan andra snarare framstår som övergripande målsättningar. För att bli uppföljningsbara och kunna kopplas till stadens system för ledning och uppföljning, ILS krävs att en stor del av målen preciseras och kvantifieras.

Miljöförvaltningen saknar även de två viktiga aktörerna trafik- och renhållningsnämnden och Stockholm Vatten AB. Visserligen framgår deras verksamhet indirekt av föregående avsnitt, men förvaltningen anser att det hade varit önskvärt att ta del av deras erfarenheter och synpunkter mer direkt. Trafik- och renhållningsnämnden har exempelvis en viktig funktion att informera och kommunicera med stockholmarna i avfallsfrågorna som det inte redogjorts för i dokumentet i övrigt. Därutöver hade det varit bra med en lite mer utförligare redogörelse över taxans utformning med diskussion kring hur incitamentsstrukturerna ser ut och kan utvecklas.

Slutligen ger detta kapitel i handlingsplanen genomgående ett något ofärdigt intryck och skulle vinna på en språklig redigering och dito justeringar.

Exploateringsnämnden: 4.2.5 Förutsättningar utifrån olika tekniklösningar, s 27

Exploateringsnämnden för ett resonemang om köksavfallsskvarnar via avloppsledningsnätet och huruvida utbytet av biogas blir lägre i och med att matavfallet passerar reningsverket, men nöjer sig med att konstatera att än så länge finns endast teoretiska beräkningar på detta men att forskningsprojekt pågår. Miljöförvaltningen anser att i avvaktan på forskningsresultat bör det vara en tydlig policy att installation köksavfallsskvarnar som inte är kopplade till separat tank, inte rutinmässigt skall ingå i större exploateringsprojekt, utan bör föregås av en utvärdering av vad som är lämpligt i varje projekt (se vidare resonemang ovan under avsnitt 2.4.4.2).

Exploateringsnämnden: 4.2.5 Förutsättningar utifrån olika tekniklösningar, s 28
Exploateringsnämnden lyfter frågan om huvudmannaskap för sopsugar och förespråkar ett kommunalt huvudmannaskap framför dagens modell där exploateringskontoret först bygger anläggningen som sedan drivs som samfällighetslösning fastighetsägare emellan. Eftersom handlingsplanen i första hand förespråkar maskinella lösningar för att uppnå en miljöeffektiv avfallshantering håller förvaltningen med om att frågan om huvudmannaskap för sopsugar är viktig att lösa på sikt. Förvaltningen är, likt exploateringsnämnden, av den uppfattningen att det krävs att staden tar på sig ett huvudmannaskap för sopsugar.

Micasa: 4.3.3 Förslag till mål, uppföljning och koppling till ILS
Miljöförvaltningen anser att Micasa lämnar förslag på bra och tydliga mål. Möjligen borde dessa kompletteras med ett mål att vid ny- och ombyggnation ska sorteringsmöjligheter för matavfall alltid ingå.

4.4 Bostadsbolagen, s 31 ff

Miljöförvaltningen kan konstatera att bostadsbolagen, även om de kommit olika långt, alla tre har påbörjat arbetet med att erbjuda hyresgästerna möjlighet att sortera ut sitt matavfall. För att nå stadens övergripande mål krävs att 83 procent av hyresgästerna i bostadsbolagens fastigheter ges möjlighet att sortera sitt matavfall. Förvaltningen kan inte se att det framgår huruvida dessa 83 procent avser bostadsbolagens sammanlagda bestånd eller om det är 83 procent i vart och ett av bolagen.

Optisk sortering s.34

Bostadsbolagen anger att de under 2012 avser att medverka i trafikkontorets pilotprojekt avseende optisk sortering. Texten bör uppdateras utifrån projektets resultat. I samband med optisk sortering nämns återkommande att sorteringsutrustning i diskbänksskåp kommer att krävas. Förvaltningen anser att

det vore önskvärt för förståelsen om det inledningsvis angavs vad denna utrustning består av.

Matavfallskvarnar s. 34

Matavfallskvarnar föreslås bli en del av lösningen hos bolagen. Stockholmshem bedömer det vara tekniskt möjligt att installera matavfallskvarnar i cirka 60 procent av lägenheterna. Miljöförvaltningen ställer sig frågande till om det är motiverat att installera köksavfallskvarnar i denna omfattning om ett sorteringssystem med optibag införs.

4.5 Stadsdelsnämnder – 4.5.3 Förslag till mål (alla stadsdelsnämnder) s 40
Stadsdelsnämnden anger som förslag på mål: *Att i upphandling ställa krav på att upphandlade verksamheter samlar in allt matavfall.* Förvaltningen anser att det bör tydliggöras vilken typ av upphandling som avses och rimligen borde det handla om att sortera ut matavfall istället för att samla in.

Förvaltningen ställer sig frågande till om det verkligen stämmer att en förskola som sorterar ut sitt matavfall får en dubbelt så dyr kostnad för sophämtning som en som låter bli. Detta beskrivs längre ner på sidan 40 under avsnitt 4.5.4.

4.6 Fastighetsnämnden, 4.6.3 Förslag till mål etc s 42

Fastighetsnämnden beskriver förtjänstfullt den egna verksamhetens möjligheter och förutsättningar under avsnitt 4.6. Miljöförvaltningen saknar dock tydligt antagna mål som blir möjliga att följa upp och koppla till ILS. Vidare är stycket 4.6.7 om åtaganden väl summariskt formulerat.

4.7 Utbildningsnämnden, 4.7.2 Förslag till mål etc s. 43

Utbildningsnämnden är en viktig aktör i sammanhanget med 130 skolkök. Som mål anges bland annat att: *Alla verksamheter ska ha möjlighet till någon form av matavfallsinsamling senast 2018.* Förvaltningen önskar sig här endast ett förtydligande kring vilka verksamheter som avses. Är det skolkök? Vidare är det även i detta fall en möjlighet till utsortering snarare än insamling som verksamheterna ska erbjudas.

4.8 Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden har en viktig roll för att staden ska nå en långsiktigt hållbar avfallshantering i en växande stad. Nämnden uppger att det krävs riktlinjer för insamling av matavfallet för att denna aspekt ska kunna beaktas vid detaljplanearbetet. Miljöförvaltningen kan konstatera att i stadens befintliga riktlinjer ”Projektera och bygg för god avfallshantering” innehåller en text på s. 10 om att det bör beredas plats för möjlighet att sortera ut matavfall. Förvaltningen

ställer sig mot bakgrund av detta frågande till vad stadsbyggnadsnämnden anser saknas i de befintliga riktlinjerna. Förvaltningen önskar därför ett förtydligande i denna del.

4.9 Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förvaltningen kan konstatera att det gått en viss tid sedan informationen till handlingsplanen lämnades och det finns behov att uppdatera detta avsnitt med följande. Miljöförvaltningen har infört utsortering av matavfall i de egna lokalerna. Under 2012 genomfördes en tillsynskampanj gentemot restaurangägare enligt angiven plan.

4.10 Stockholms Hamn AB – förslag till mål

Hamnen har uppgett att de har ett tiotal restauranger som hyresgäster och som mål anges att en av dessa under året ska ges förutsättningar att sortera ut sitt matavfall. Förvaltningen undrar om det i sammanhanget inte kunde vara rimligt att öka ambitionsnivån något. I övrigt lämnas förslag att under 2012 utreda möjligheterna för att genom avtal reglera avfallshantering och sortering för hyresgäster och rederier och utifrån denna utredning återkomma med mål. Om någon av dessa utredningar genomförts borde texten uppdateras och nya mål formuleras.

6. Kommunikations- och informationsplan

Miljöförvaltningen har inga synpunkter på denna del annat än att det bör framgå huruvida det är stadsledningskontoret eller trafikkontoret som ansvarar för kommunikations- och informationsplanen. Förvaltningen förespråkar att ansvaret för denna läggs på trafikkontoret.

STADSLEDNINGSKONTORETS FÖRSLAG TILL BESLUT

Stadsledningskontoret lämnar en mängd skarpa beslutsförslag med anledning av handlingsplanen. Detta är positivt och nödvändigt om det högt uppsatta målet ska kunna nås på endast fem år. Miljöförvaltningen vill framhålla att de synpunkter som lämnas inte är avsedda att bromsa planerna utan istället att se som synpunkter att ta med sig in i det kommande arbetet.

1. Förslag till "Handlingsplan för ökad insamling, av matavfall i Stockholms stad för biologisk behandling", bilaga 1, godkänns.

För att handlingsplanen ska kunna godkännas och ligga till grund för detta arbete så som föreslås anser förvaltningen att de synpunkter som lämnats i remissvaret

ovan behöver arbetas in. Detta gäller särskilt avseende målformuleringarna för stadens egna verksamheter i kapitel 4.

2. Stockholm Stadshus AB uppmanas utreda förutsättningar och kostnader för en ökad förbehandlings- och mottagningskapacitet i Henriksdal i enlighet med handlingsplanens intentioner.

Förvaltningen anser att detta i övrigt skarpa uppdrag bör förenas med en tidsangivelse för när det ska vara slutfört. Förvaltningen vill påpeka att Henriksdal idag inte har någon förbehandlingskapacitet överhuvudtaget och ställer sig frågande till om uppdraget i den delen ska begränsas till att endast utreda en lokalisering i Henriksdal. För det fall en sådan inte skulle bedömas möjlig av något skäl anser förvaltningen att det vore effektivt att pröva frågan om en förebehandlingsanläggning och dess lokalisering med utgångspunkt från de slutsatser som drogs i den lokaliseringsstudie som genomfördes år 2010.

3. Stockholms Stadshus AB uppmanas uppdra åt Micasa Fastigheter i Stockholm AB att utarbeta en investeringsplan för fastigheter aktuella för utökad matavfallsinsamling i enlighet med handlingsplanens intentioner.

Miljöförvaltningen tillstyrker förslaget.

4. Stockholms Stadshus AB uppmanas uppdra åt Skolfastigheter i Stockholm AB att utarbeta en investeringsplan för fastigheter aktuella för utökad matavfallsinsamling i enlighet med handlingsplanens intentioner.

Miljöförvaltningen tillstyrker förslaget.

5. Trafik- och renhållningsnämnden ges i uppdrag att återkomma med ett inriktningsbeslut för en sorteringsanläggning i enlighet med vad som framgår av handlingsplanen.

Även detta viktiga uppdrag behöver åtföljas av en tidsgräns för när det ska vara utfört.

6. Kommunstyrelsen ges i uppdrag och Stockholm Stadshus AB uppmanas identifiera de praktiska och juridiska åtgärder som behöver vidtas för att överföra ansvaret för mottagning och förbehandling av matavfall till Stockholm Vatten AB i syfte att öka mängden biogas och växtnäring samt utreda överföring av ansvaret för mottagning och förbehandling av matavfall från trafik- och renhållningsnämnden till Stockholm Vatten AB med beaktande av de åtgärder som identifierats i handlingsplanen.

Handlingsplanen berör, som förvaltningen redan påpekat, knappast de juridiska frågor som är aktuella. Det är därför hög tid och absolut nödvändigt att förutsättningarna utreds skyndsamt och därför bör även detta uppdrag förenas med

en tidsangivelse för när det ska vara utfört. Att-satsen är därtill svårbegriplig och förefaller innehålla en upprepning.

7. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att beakta investeringsbehov i budgetarbetet.

Miljöförvaltningen har ingen synpunkt på förslaget.

Övriga synpunkter

Miljöförvaltningen noterar att det saknas uppdrag till trafik- och renhållningsnämnden avseende hur taxan bör utformas för att styra mot ökad matavfallsinsamling. Möjligen är det befogat att avvakta med detta uppdrag till kommande års budget.

Miljöförvaltningen saknar vidare ett utförligt resonemang kring den statliga avfallsutredningen och hur de förslag som presenterades i denna kan påverka stadens målsättningar och handlingsplan. Särskilt frågan om frivalet är av vikt. I avfallsutredningen föreslås att verksamheters och restaurangers matavfall inte längre ska räknas som hushållsavfall och därmed inte heller omfattas av det kommunala insamlingsmonopolet. Stadsledningskontoret tangerar endast denna fråga genom att notera att förslagen i avfallsutredningen kan komma att krympa stadens insamlingsmål (s 7 tjänsteutlåtandet). Miljöförvaltningen har förståelse för att det har varit svårt att hinna analysera eventuella framtida konsekvenser om nuvarande bestämmelser ändras. Förvaltningen vill dock framhålla att det inom ramen för de uppdrag som föreslås för kommunstyrelsen, Stadshus AB och trafik- och renhållningsnämnden tydligt bör framgå att dessa frågor måste analyseras och utredas vidare.

Miljöförvaltningen ställer sig även mot bakgrund till avfallsutredningens förslag frågande till slutsatsen att stadens restauranger ska tvingas att bekosta och installera köksavfallskvarnar till en kostnad för mellan 50 000-100 000 kr. Miljöförvaltningen anser naturligtvis att dessa verksamheters matavfall ska sorteras ut och nyttiggöras och avfallsutredningen innehåller även förslag på att i avfallsförordningen införa en obligatorisk bestämmelse för verksamheter att sortera ut sitt matavfall. Frågan är dock om staden mot bakgrund av avfallsutredningens förslag bör eller ens kan diktera villkoren för vilken typ av insamlingssystem som restaurangerna ska investera i.

Miljönytta

Man kan konstatera att såväl EU som Sverige har satt upp ambitiösa mål när det gäller matavfallsinsamling. I många andra länder utanför EU bedrivs också omfattande matavfallsinsamling. Syftet är att på bästa sätt nyttiggöra det avfall

som uppkommer. Men mot bakgrund av de stora investeringar som förslaget till handlingsplan innehåller hade det dock varit värdefullt om utredningen också hade beskrivit miljönyttan med matavfallsinsamlingen. Det gäller särskilt som det pågår ett annat arbete för att minska matavfallet genom att hushållen i högre grad. Livsmedelsverket har nyligen utarbetat ett utkast till faktablad om hur man kan minska matsvinnet. Det ges exempel på skolor som med olika metoder lyckats halvera matavfallet i skolköken. Miljöförvaltningen vill därför helt kort beröra denna fråga.

När insamlingsmålet nås räcker det till att producera cirka 4,3 miljoner Nm³ uppgraderad fordonsgas per år. Detta räcker till att köra ca 4 000 bilar, eller ca 5 miljoner liter bensin. En liter bensin ger ca 2,3 kg CO². Om all biogas som tillverkas av det insamlade matavfallet användas till fordonbränsle i Stockholm minskar utsläppen med ca 11 500 ton CO² eller ca 1 % av CO² utsläppen från transportsektorn.

I handlingsplanen beräknas 1 900 restauranger och storkök generera en lika stor insamlingsmängd som 270 000 lägenheter och 20 000 villor tillsammans. Därtill kommer det faktum att fraktionerna från yrkesmässig verksamhet generellt sett är renare och därmed håller högre kvalitet som rötsubstrat.

Miljöförvaltningen kan konstatera att även om man kan diskutera huruvida nettoenergiutfallet vid biogasproduktion jämfört med biogasproduktion är så pass mycket större att det motiverar en investering i den storleksordning som handlingsplanen innebär, så är det i sammanhanget viktigt att understryka att det är fråga om olika energiformer. Rötningen av matavfallet ger en produkt som kan användas i transportsektorn. Detta är också den sektor som det är svårast att hitta fossilfria alternativ för, särskilt när det kommer till tyngre fordon såsom sopbilar och bussar. Vidare erhålls, istället för en aska som kräver behandling, ett rent slam som kan användas till gödsel. Därmed återförs fosfor, kväve och mullbildande ämnen till åkerbruket. För det enskilda hushållet blir det tydligt att matavfallet är en resurs som de är delaktiga i att ta tillvara. Den förhållandevis lilla arbetsinsatsen som varje hushåll bidrar med får anses vara rimlig i sammanhanget. Att införa matavfallsinsamling i en tätbebyggd stad innebär onekligen icke försumbara kostnader i och med att helt nya systemlösningar införs. Behållningen är att förutsättningarna för ett långsiktigt mer effektivt resursutnyttjande av den sammanlagda avfallsresursen förbättras.

Förvaltningen vill också påpeka att det kan vara motiverat att se över avtalen i värdekedjan så att det finns en balans mellan stadens och avfallskollektivet kostnader och de vinster som den sålda gasen i slutändan genererar.

Miljöförvaltningen vill slutligen framhålla att biogas är en bristvara i Stockholmsområdet. Den nuvarande tillgången motsvarar endast drygt 50 % av efterfrågan. Förhoppningen är att biogas i framtiden skall bli allt vanligare som fordonsbränsle. Matavfallsinsamlingen är en viktig del för att öka biogasproduktionen. Alla upptänkliga möjligheter att öka tillgången på biogas måste tas till vara. Men det bör understrykas att matavfallet inte ensamt kommer att kunna möta ens det nuvarande underskottet på biogas. Parallellt med satsningarna på matavfallsinsamling måste också möjligheterna till industriell produktion av biogas med restprodukter från jordbruket, skogsprodukter etc öka.

Det pågår ett utvecklingsarbete inom biogasbranschen. Det är av stor betydelse att detta fortsätter och även att staden inom ramen för sina möjligheter stödjer även andra former av biogasproduktion och distribution. Ett sådant arbete bedrivs redan från såväl den politiska ledningen som hos stadens tekniska förvaltningar. Det arbetet måste fortsätta med oförminskad kraft trots de nu mycket omfattande satsningarna på matavfallsinsamling

Slut.

Bilagor

1. Handlingsplan för ökad insamling av matavfall i Stockholms stad för biologisk behandling
2. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, dnr 303- 442-2012